

РЕЦЕНЗИЯ

от проф. д.п.н. Веселин Желязков Маргаритов

на дисертационен труд за присъждане на образователната и научна степен
'доктор'

в професионално направление 7.6. Спорт,
научна специалност „Теория и методика на физическото възпитание и
спортната тренировка (вкл. Методика на лечебната физкултура)

Автор: *Мария Хараламбос Иродоту*

Тема: „Изследване ефективността на обучението по тенис на основните
удари със затворена позиция при кипърски студенти“

Научен ръководител: доц. д-р Иван Димов

Със заповед на Ректора на Национална спортна академия „Васил Левски“ съм определен за член на научното жури за осигуряване на процедура за защита на дисертационен труд на тема **„Изследване ефективността на обучението по тенис на основните удари със затворена позиция при кипърски студенти“** за придобиване на образователната и научна степен ‘доктор’ в професионално направление 7.6. Спорт, научна специалност „Теория и методика на физическото възпитание и спортната тренировка (вкл. Методика на лечебната физкултура). Автор на дисертационния труд е Мария Хараламбос Иродоту – редовен докторант към катедра „Футбол и тенис“, с научен ръководител доц. д-р Иван Димов от Национална спортна академия „Васил Левски“.

Представеният от Мария Иродоту дисертационен труд на хартиен носител е в съответствие с Правилника за развитие на академичния състав на НСА „Васил Левски“.

Дисертационния труд съдържа 135 машинописни страници, 22 таблици, 37 фигури и библиографска справка от 106 източника, от които 65 на български език, 14 на гръцки език, 17 на английски език и 9 от интернет.

Дисертационния труд на докторанта е изработен във връзка с все по-често привличащи вниманието на специалистите проблеми на спортната подготовка на студенти. Този факт създава интерес и придава актуалност на избраната докторантска тема.

В глава първа от разработката, която е в обем от 41 страници, се поставят актуални проблеми свързани с характеристика на играта тенис и развитието ѝ. Задълбочено са интерпретирани понятийния апарат, формите на управление на спорта тенис, както и някои социални аспекти. Изобщо всичко включено и анализирано в обзорната част, свързано с характеристиката на играта тенис създава научно-теоретична основа на изследвания проблем. Авторът, на базата на своите задълбочени проучвания, аргументирано доказва и правилно определя принципите и методите характерни за обучението по тенис.

След извършването на краткия исторически анализ, за който давам една висока оценка, авторът се насочва към значимостта на техническата подготовка в обучението по тенис. Разглеждането на техниката на тенисиста като система от движение в два аспекта, а именно двигателен и информационен са добра предпоставка за моделиране на съвременната тренировка по тенис.

С положителен знак може да се отбележи факта, че авторът се спира и на основите на спортната тренировка в тениса. В тази част от разработката са анализирани основните компоненти, дейности и условията на подготовката. В един доста добър стил са определени няколко относително самостоятелни подсистеми, а именно:

- ✓ технически аспекти на различните удари
- ✓ физическата подготовка на спортистите
- ✓ контролът като функция на управлението

Имайки предвид, че спортно-тренировъчният процес по тенис има за цел да усъвършенства знанията и двигателните умения на изследваните кипърски студенти, задачите в тази теоретична част се изразяват в следното:

- ✓ възпитаване на високо морални и волеви качества
- ✓ усвояване на техниката, тактиката и стратегията на ниво отговарящо на най-съвременни тенденции за провеждане на тренировката по тенис.
- ✓ придобиване на задълбочени знания умения и навици, необходими за научното построяване на спортната тренировка по тенис.

В глава първа от разработката е отделено място и на психическата подготовка на тенесиста, която има за цел да повиши нивото на успеваемост в началния етап от обучението. Основените психологически умения, нужни, за да се играе тенис, авторът посочва подробно в I.9. Обективно усложнената ситуация в съвременния спорт, в частност тениса, поражда твърде високи изисквания към дейността, поведението, действията и реализацията на тенесистите и техните треньори.

Интерес за спортно-методическата литература представлява връзката между психическата и физическата подготовка.

Положително впечатление в дисертационния труд прави и разглеждането на физическата подготовка на тенисистите имайки предвид, че чрез нея се усъвършенстват двигателните способности на човека. В една строга методическа последователност авторът проследява становището на различни специалисти в тази област.

Изследователската хипотеза посочена от автора е достатъчно хипотетична и насочваща към научни доказателства за създаване на нови научни теории.

Като цяло давам висока оценка на глава първа от разработката.

В глава втора от разработката целта, задачите, организация и методиката на изследването са правилно определени. Подборът на методите, специализирани средства и тестове са адекватно разработени с оглед характера на експерименталното проучване. Прилагането на голяма част от тях изисква компетентност и специална подготовка, каквато явно авторът притежава. Имайки предвид важността на физическата подготовка в спорта тенис, за по-голяма обективност авторът посочва на табл. 1 13 теста за оценка на физическата дееспособност.

В глава втора има посочени и 4 теста за диагностика на техническите умения на състезателите.

Педагогическият експеримент отговаря на предварително поставените цели и задачи.

Надежността на изследвания проблем е доказана с помощта на математико-статистически методи: вариационен, корелационен и метод за създаване на нормативи.

Интерес във всяка една разработка представлява глава трета – резултати и анализиране на резултатите. Именно глава трета се явява като сърцевината на дисертационния труд. Тя включва няколко основни раздела:

- ✓ Резултати и анализ на данните от предварителния експеримент
- ✓ Анализ на резултатите от педагогическия експеримент.
- ✓ План-програма за подготовка на тенисисти – студенти.
- ✓ Краен педагогически експеримент
- ✓ Нормативна база за контрол, оценка и управление на подготовката на тенисисти.

На табл. 2 от дисертационния труд докторантката Мария Иродоту представя и тестовата батерия, на базата на която да се направи сравнение между групите студенти участващи в базовия педагогически експеримент. Тестовата батерия съдържа разнообразни тестове: за обща физическа работоспособност, за специалните физически качества и за ефективността на ударите бекхенд и форхенд, което я прави напълно съотнесима и уместна за целта на провеждания експеримент.

Интерес представлява изследването на евентуална съществуваща зависимост между резултатите от проведения базов педагогически експеримент, на база на корелационен и вариационен анализ, които са поместени на табл. 3, 4, 5 и 6. Ясно се вижда, че авторът притежава нужните познания, за да извърши правилно анализите на данните и така да извлече нужната информация от проведеното базово тестване.

Добро впечатление прави предложената план-програма за подготовка на тенисисти, в която докторантът разглежда три много важни момента, а именно: комплекс от упражнения свързани с техниката на тенисиста, общо-подготвителните тренировъчни средства, специфични и специално-подготвителни тренировъчни средства на корта.

Авторът по категоричен и последователен начин сравнява резултатите от базовото изследване, както и от крайното и по този начин представя важни изводи за спортно-тренировъчната практика по тенис.

Към глава трета имаме някои критични бележки, които са от редакционно-технологично естество, така например съществуват недостатъчно прецизирани изрази при сравнителния анализ, не е посочено нивото на значимост на коефициента на корелация, най-вече при посочените корелационни матрици.

Дисертационният труд завършва с шест извода и две препоръки, които произтичат от характера на изследването, но те разкриват в достатъчно необходима степен постиженията на дисертацията. Това в най-голяма степен се отнася до резултата от педагогическия експеримент, тяхното методическо и приложно значение.

Приносите могат да бъдат обобщени в най-общ вид:

1. Анализирана е достатъчно по обем литература, която дава право на автора да заключи, че тенисът изисква специфично отношение от практикуващите и обучаващите, което произтича от сложността на спорта.

2. Установява се, че обучението с отворен и затворен начин на изпълнение е проблем, който все още не е детайлно изучен и поради това не може да се даде предимство на единия или другия метод.
3. Доказва се ефективността на обучението със затворена структура на движенията при изпълнение на различните видове удари при студентите практикуващи тенис.
4. На база на проведените изследвания и получените резултати се доказва предимството на затворения удар
5. Изхождайки от извода, че затвореният удар има предимство пред отворения, авторът изготвя програма за обучение на студенти в Република Кипър.
6. Създадена е точкова система за управление, контрол и оценяване, която може да бъде в помощ на студентите и преподавателите в тяхната специфична тренировъчна дейност.

Дисертационният труд **съдържа научни, научно-приложни и приложни резултати, които представляват оригинален принос в науката** и отговарят на всички изискванията на Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ), Правилника за прилагане на ЗРАСРБ и съответния Правилник на НСА „Васил Левски“.

Дисертационният труд показва, че докторантката Мария Иродоту **притежава** задълбочени теоретични знания и професионални умения по научна специалност педагогика на обучение по физическото възпитание като **демонстрира** качества и умения за самостоятелно провеждане на научно изследване.

Поради гореизложеното, убедено давам своята **положителна оценка** за проведеното изследване, представено от рецензираните по-горе

дисертационен труд, постигнати резултати и приноси, и **предлагам на почитаемото научно жури да** присъди образователната и научна степен 'доктор' в професионално направление 7.6. Спорт, научна специалност „Теория и методика на физическото възпитание и спортната тренировка (вкл. Методика на лечебната физкултура) на Мария Хараламбос Иродоту.

12.09. 2017 г.

гр.Пловдив

Рецензент:

.....
(проф.д.п.н. В. Маргаритов)

